

TEETERING: OM TVIVLERE OG VAKLERE

Frafaldsprocessen i lyset af
vaklebegrebet

Samba 10 konference
Hotel Nyborg Strand 4.nov. 2022

Susanne Gottlieb,
DPU

— INDHOLD

- Kort om 'At blive på sporet'
- Teetering/Vaklebegrebet som
 - Metafor for usikkerhed
 - Hvad betyder allermest, når den unge voksne vakler?
 - Praksisorienteret værktøj (eksempler)
- Oplæg blandet med udveksling af erfaringer og refleksioner

<https://projekter.au.dk/at-blive-paa-sporet/>

BAGGRUNDEN FOR PROJEKTET

Uddannelsesfrafald er et globalt problem

I Danmark gælder det især for unge voksne, 18-25 år

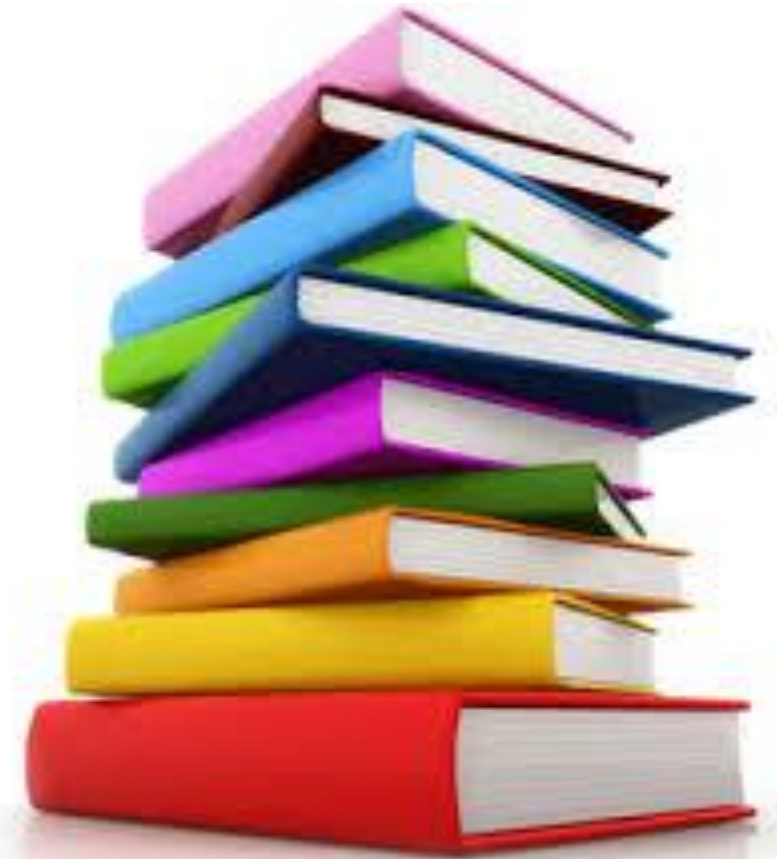
- 20% er uden studie- eller erhvervskompetence 7 år efter grundskole,
- Risiko for social marginalisering ift. uddannelse og arbejdsliv
- På trods af mange indsatser er frafaldsraten stadig høj – op mod 50% frafald fra erhvervsuddannelser og 30% for gymnasiale uddannelser

HVAD VED VI FRA EKSISTERENDE FORSKNING?

Vi ved en del om

- Samspillet mellem individuelle, sociale og institutionelle faktorer – og at psykologiske faktorer påvirker beslutningen om frafald
- Forskellige pædagogiske tilgange, som mentorordninger, relationskompetence, progressiv læring kan have positive effekt
- Frafald er en proces, der udvikles over tid

- OG HVAD VAR SÅ VORES FOKUS?

Målgruppe

- Unge voksne (18-25), Erhvervsuddannelser (EUD), Voksenuddannelsescentre (VUC)
 - HF/AVU (Almen voksenuddannelse, 9.+10. trin – Nu FGU)
- Mange frafald bag sig, faglige, sociale og/eller psykologiske problemstillinger
- **Processer**, der fører til frafald snarere end årsager
- Frafald betragtes som en **langvarig afviklingsproces**. Frafald er en personlig beslutning, som kan opfattes som en reaktion
- **Hvordan eleverne/kursisterne tager beslutninger** om at blive eller forlade en uddannelse
- Målet er at øge bevidsthed om, at en **beslutningsproces har faser** – og at beslutninger kan kvalificeres

FORSKNINGSSPØRGSMÅL

- Hvordan beslutter unge voksne sig typisk for, om de vil eller ikke vil fortsætte på en uddannelse?
- Hvad kan få de unge voksne til at ændre mening om at blive på eller forlade en uddannelse?
- Hvilke tanker gør de unge voksne sig i de perioder, hvor de er i tvivl?

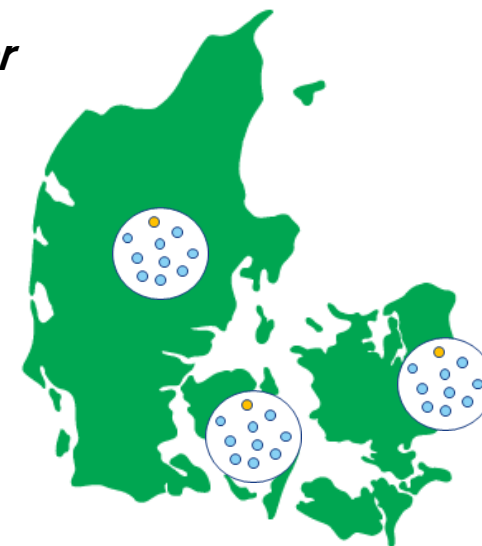
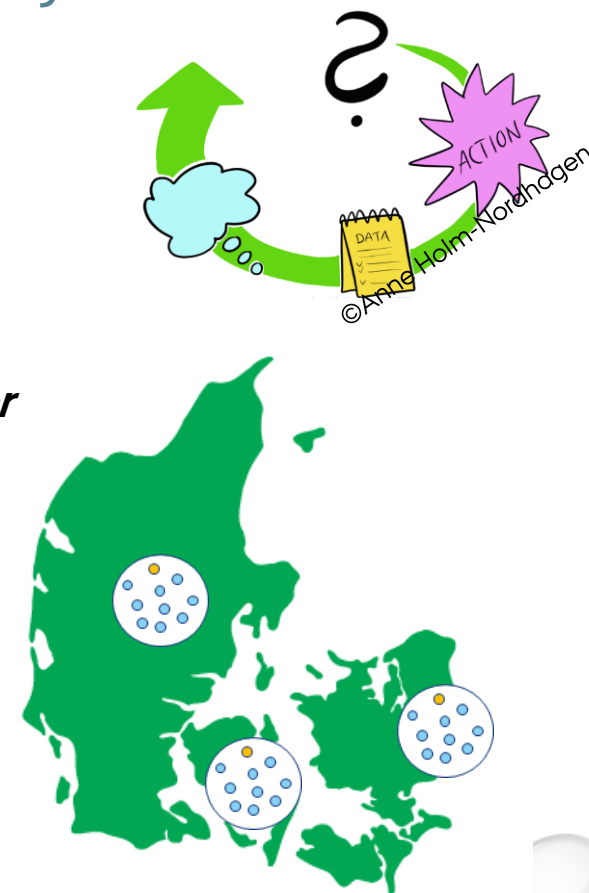
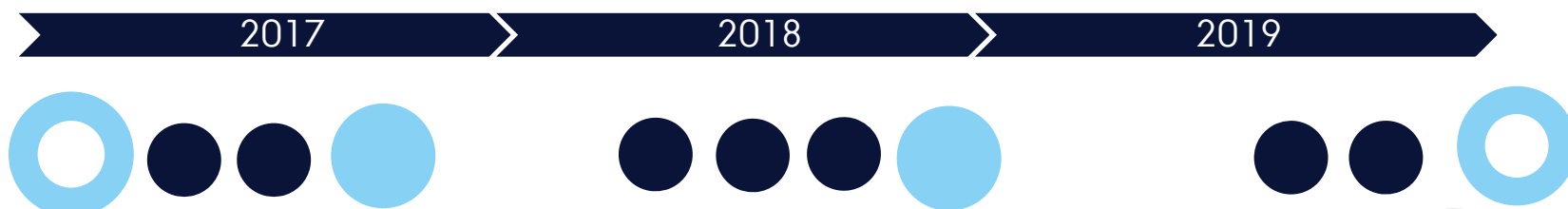

AT BLIVE PÅ SPORET

Et aktionsforskningsprojekt med forskningscirkler som væsentligt omdrejningspunkt

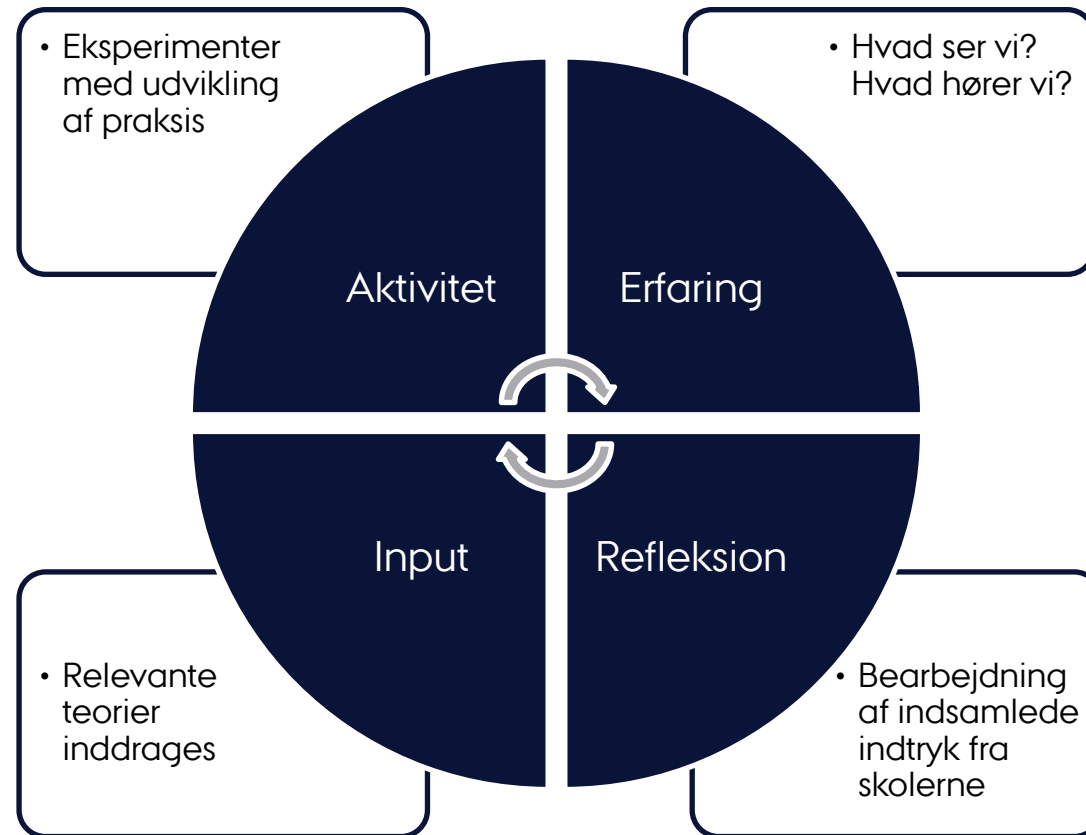
Organisering

- Forskningscirkler. 28 praktikere (14 skoler) & 4 forskere = 3 cirkler
- Formål: ***skabe rum for fælles refleksion over praksis og de udfordringer, som cirkelns medlemmer oplever i deres hverdag samt give nye handlemuligheder på basis af forskningsbaseret viden***
- Langvarigt samarbejde mellem forskere og lærere/vejledere, regelmæssige møder

Forskningscirklerne:

Rum for fælles refleksion over praksis ... og nye ideer til handlemuligheder på basis af forskningsbaseret viden

PROJEKTETS TEORETISKE RAMME

- kombinerer eksisterende viden om frafald og frafaldsfaktorer med beslutningsteori og motivationsteori.
- nogle teorier har dannet udgangspunkt for projektets forskningsantagelser- og spørgsmål; andre teorier er inddraget som følge af de indsigter og resultater, som forskere og praktikere har udviklet
- alle teorier er fremlagt og drøftet på forskningscirkelmøder
 - a) præsenteret/anvendt som teoretisk udgangspunkt for undersøgelsesdesign, temaer/ spørgsmål i interviewguides og i surveyundersøgelser,
 - b) anvendt som udgangspunkt for konkrete analyser af indsamlet empiri, samt efterfølgende drøftelser af teoriernes anvendelighed til at udvikle viden om vores forskningsinteresse

VAKLEBEGREBET

Frafaldsprocessens tre faser

AT SÆTTE SCENEN:

Fortid og livsforløb

- Individuelle forhold
 - (køn, alder, etnicitet)
- Institutionelle/socialt forhold
 - (familie, sociale netværk, skolestruktur, undervisningsmiljø, relation til lærerne)
- Dispositionelle forhold
 - (engagement og indstilling, forestillinger om uddannelse og præstationer)

AT VAKLE (strategier)

FORLÆNGESESSTRATEGIER

- lede efter mening
- føle sig værdsat
- være forsigtig
- forholde sig 'usynlig'

AFBRYDESESSTRATEGIER

- løse problemer (verbalt/fysisk)
- 'vende skolen ryggen'
- 'bevæge sig i periferien'
- føle sig uvelkommen

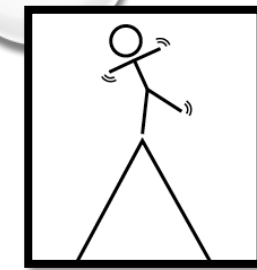

AT AFSLUTTE REJSEN

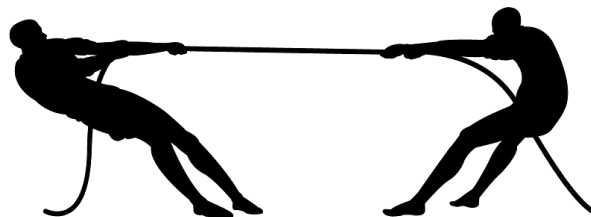
- glide ud
- afslutte brat pga. af afgørende hændelser

(Lessard et al. 2007)

VAKLEBEGREBET

- fokuserer på processen og ikke elevens endelige beslutning om at 'hænge i eller tjekke ud'.
- belyser valgprocessens kompleksitet og hvordan, forskellige unges overvejelser enten kolliderer eller interagerer i beslutningsprocessen om at blive eller stoppe på uddannelsen.

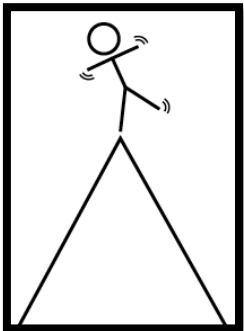
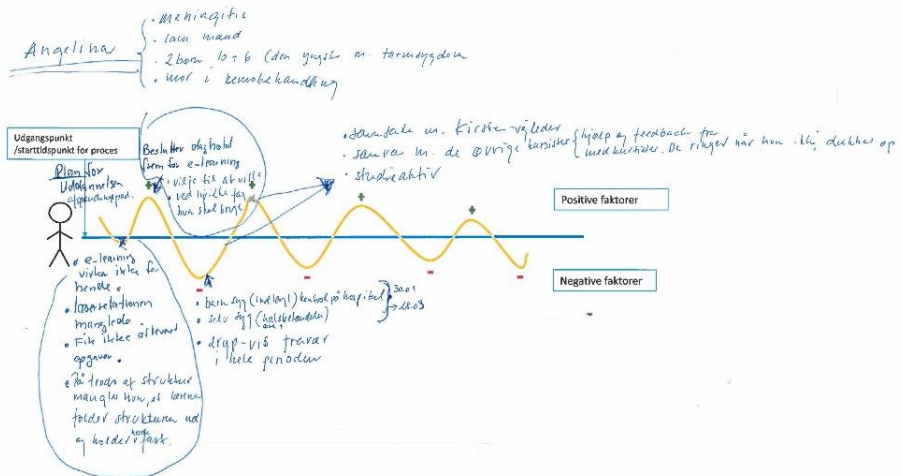
At fokusere på hhv. forlængelses- eller afbrydelsesstrategier kan være en måde, elever og vejledere/lærere kan få indsigt i

- processen,
- hvordan den enkelte elev navigerer og håndterer sin skolegang og,
- hvordan skole/lærerteam/vejlederteam kan støtte netop disse elever i deres uddannelses- og afklaringsforløb

Forskningscirkelmøde 1 - 2017

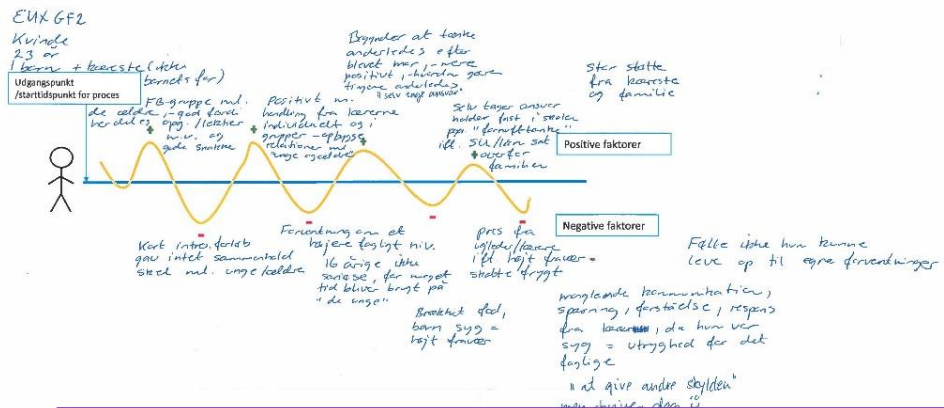
Analyse af en beslutningsproces, 1. forskningscirkel maj 2017

Proces forstås som et udviklingsforløb, styret af årsager/faktorer

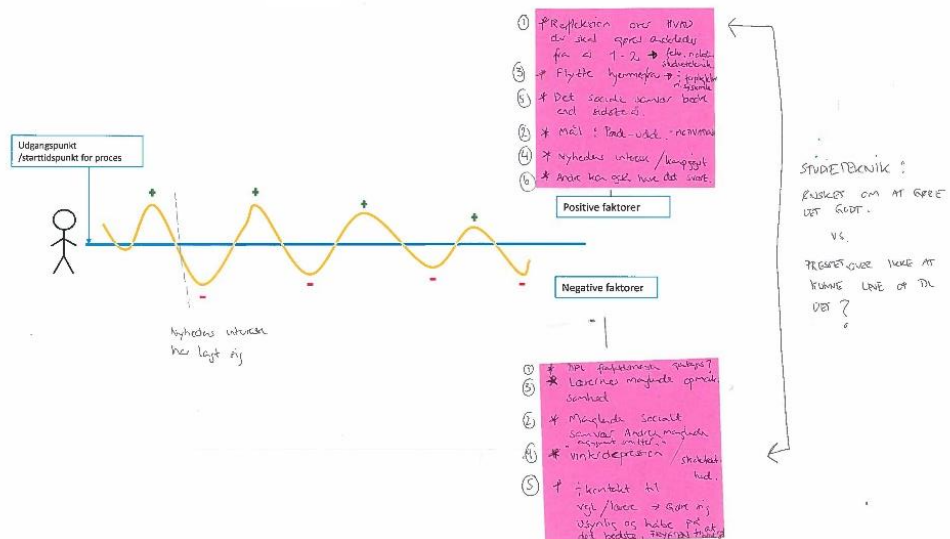
Analyse af en beslutningsproces, 1. forskningscirkel maj 2017

Proces forstås som et udviklingsforløb, styret af årsager/faktorer

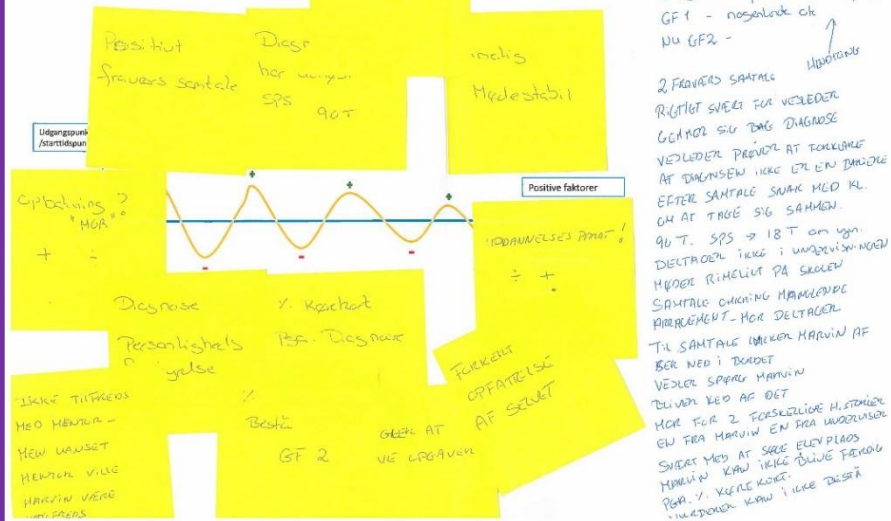
Analyse af en beslutningsproces, 1. forskningscirkel maj 2017

Proces *further more at ...* udviklingsforløb, styret af årsager/faktore

Analyse af en beslutningsproces, 1. t

Proces forstås som: G.F. 1 aktører

TÆTTERE PÅ 'PROCESSEN' - OG UDVIKLING AF NY METODE

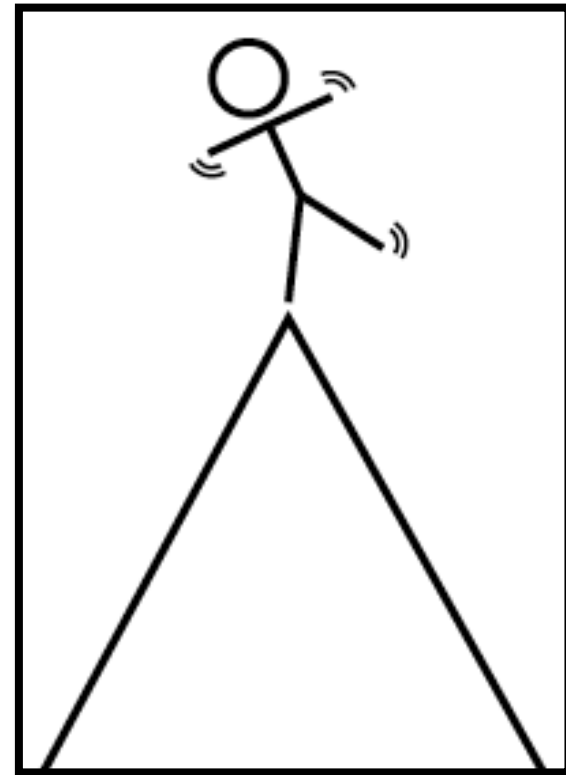
Hvad karakteriserer en typisk proces?

Hvordan elever/kursister oplever og beskriver uddannelsesforløbet

Antagelser

- Der er en sammenhæng mellem processen og udfaldet (fastholdelse eller frafald)
- Jo mere målorienteret, jo mindre vaklen
- Beslutningsprocesserne af afhængig af motivation
- Beslutningsprocesserne er mere eller mindre bevidste og mere eller mindre rationelle

Ny metode: survey-redskab (i Redcap) i kombination med interviews = undersøge *udvikling*. ***Den longitudinale surveymetode***

SURVEYS (& INTERVIEWS)

Hvordan ser processerne ud?

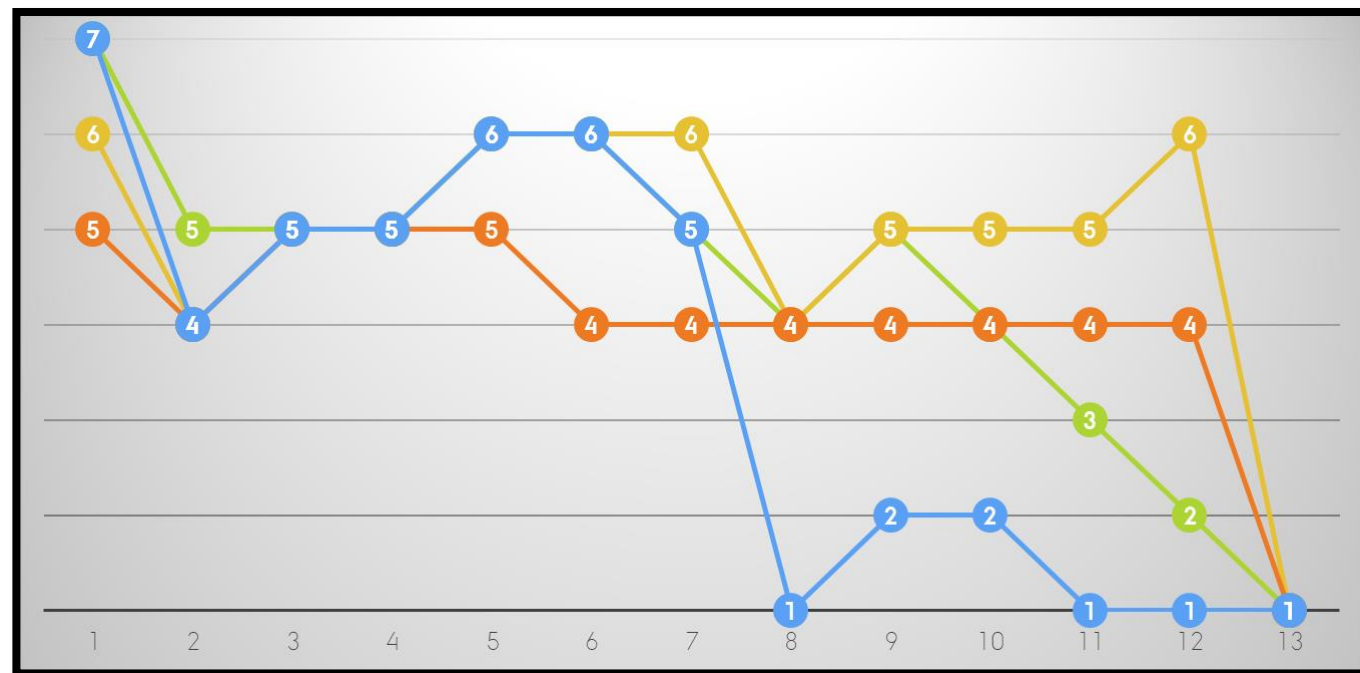
Ugentlige surveys i efteråret 2018

På en skala fra 1 til 7:

- Hvor sikker er du på, at du vil gennemføre uddannelsen? **blå**
- Hvor godt føler du dig tilpas i klassen? **orange**
- Hvor godt synes du, du klarer dig fagligt? **grøn**
- Hvor god er du til at træffe beslutninger i forbindelse med din uddannelse? **gul**

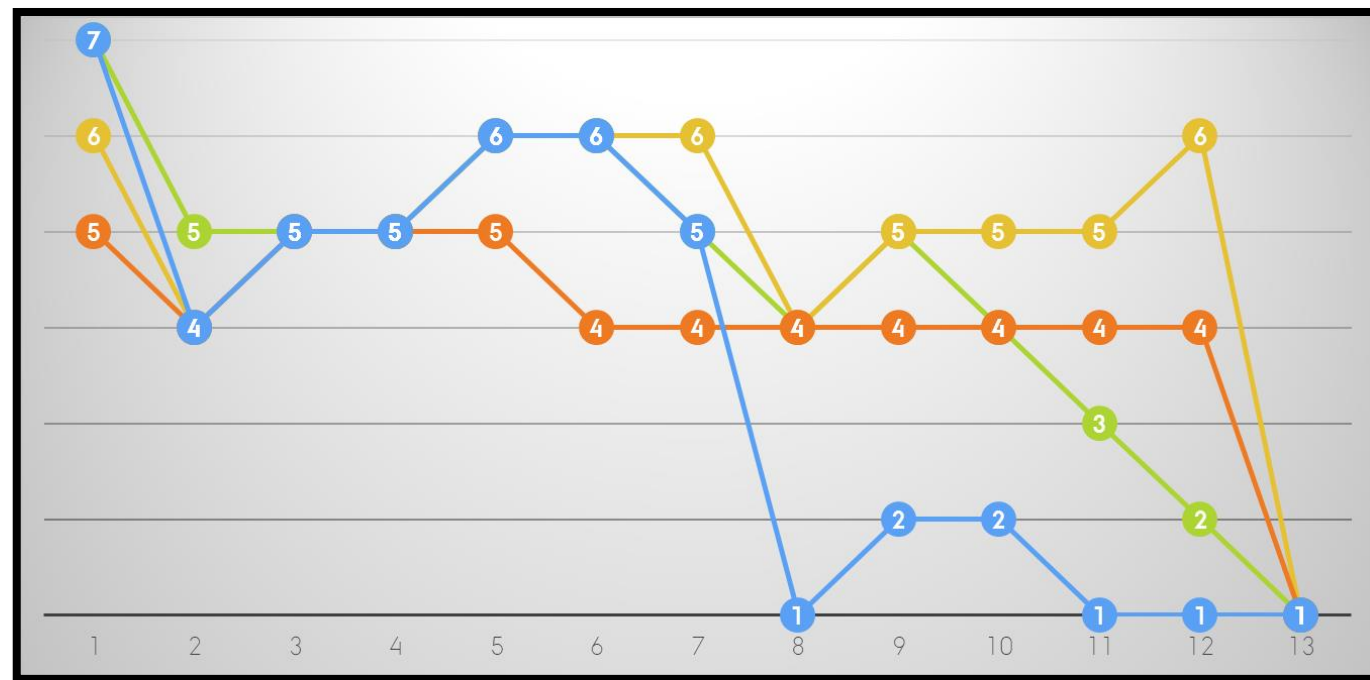
Hvorfor ser processerne sådan ud?

- Interviews over markante 'kurver'

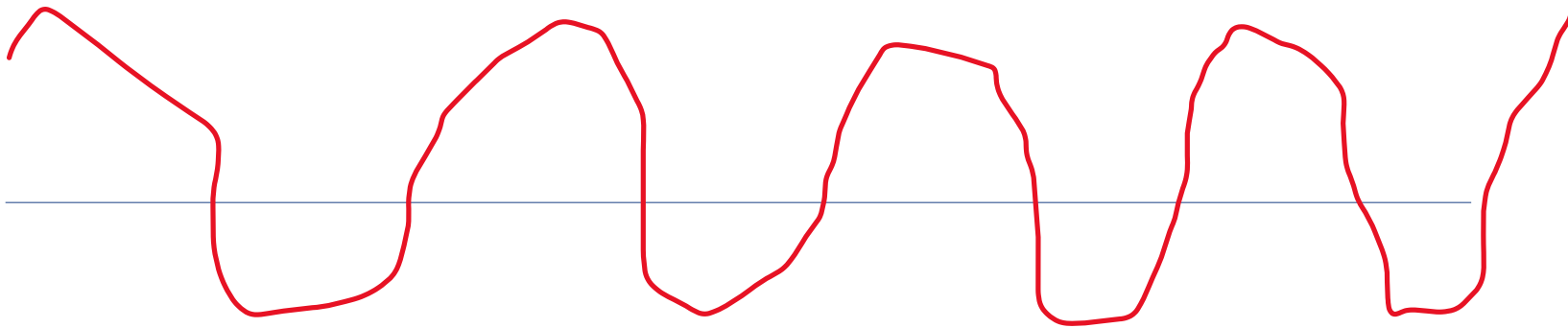
(SURVEYS &) INTERVIEWS

- Interviews hver 4.-5. uge
- Udvalgelse på baggrund af interessante eller overraskende udslag på proceskurverne
- Interviewguide med 3 spørgsmål:
 - *Hvad skete der (da kurven ændrer sig)?*
 - *Hvad tænkte du?*
 - *Hvad gjorde du?*

KENDER DU EN, SOM VAKLER?

TÆNK PÅ NOGLE SITUATIONER, HVOR VEDKOMMENDE HAR BRUGT FASTHOLDELSESSTRATEGIER
- OG NOGLE SITUATIONER, HVOR HAN/HUN HAR BRUGT AFBRYDELSESSTRATEGIER

REFLEKSION

- ✓ Del et par overvejelser over det, du har hørt og hæftet dig ved indtil videre
- ✓ Og udfyld evt. vakle-analyseværktøjet

Hello

ET AF PROJEKTETS RESULTATER: MANGE UNGE VAKLER - OFTE !

- Mange unge, fra EUD, VUC (eller nu FGU), har ikke fundet den lige vej fra grundskolen og ind i ungdomsuddannelserne eller arbejdsmarkedet.
- Ikke oplagt, hvad der skal ske efter folkeskolen (erhvervsuddannelse? Gymnasiet? Et ufaglært job på arbejdsmarkedet?)
- De unge har været tilmeldt og er stoppet på andre uddannelsesforløb.

VAKLEBEGREBET

SOM METAFOR OG PRAKSISORIENTERET VÆRKTØJ

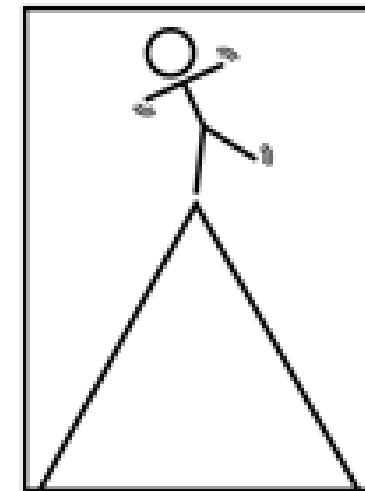
Ramme for vores undersøgelse

Data

- surveys med 372 elever (2017/2018). Ugentlige med fire spørgsmål
- interview med 15 elever udvalgt på baggrund af surveysvar (2017/2018)
- supplerende interview med 2 vejledere december 2020

Metode: Interview analyseret for at identificere forlængelses- og afbrydelsesstrategier

Formål: at anvende vaklebegrebet som praksisorienteret værktøj, der kan bidrage til, at vejledere/lærere/ledelse kan få øje på de forhold, der har størst betydning for eleverne, og dermed indsigt i de processer, der fører til, om eleverne bliver på eller forlader uddannelsen

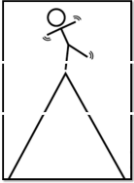

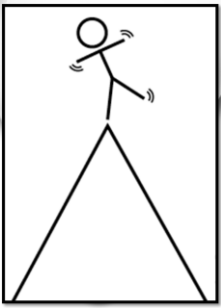
HVORDAN SER DET UD, NÅR DE VAKLER?

- Den samme strategi/vakletema kan oftest udtrykkes med både et positivt og et negativt fortegn,

Metodens kan bidrage med at:

- illustrere processen 'at vakle'; hvordan den enkelte unges vaklen, afhængig af de personlige oplevelser eleven har på skolen, kan skifte mellem at ville fortsætte eller stoppe på uddannelsen, og
- synliggøre, hvordan vaklen og tilhørende strategier kan italesættes og dermed arbejdes med systematisk

FORLÆNGESESSTRATEGI	↔	AFBRYDESESSTRATEGI
'At få styrke via positive relationer til lærer/vejleder'		'At føle sig alene uden nogen relationer eller støtte fra lærer/vejleder'.
Citat		Citat
<i>'Det er faktisk meget sjovt. Fx dansk, det har også meget at gøre med, hvem læreren er. Så kan jeg godt lide at være her'.</i> (Interview 14, Mathias, 20 år)		<i>'Lærerne svigtede mig – big time! De satte bare en diagnose [...] så fik jeg bare lov til at sidde derovre i mange år'</i> (Interview 14, Mathias, 20 år).

DE FIRE VIGTIGSTE FORLÆNGESES- OG AFBRYDESESSTRATEGIER (prioriteret rækkefølge)

	FORLÆNGESESSTRATEGIER (FS)		AFBRYDESESSTRATEGIER (AS)
1	At få styrke via positive relationer til lærer/vejleder	↔	At føle sig alene uden nogen relationer eller støtte fra lærer/vejleder
2	At høre til og være en del af et klassefællesskab	↔	At føle sig uden for klassens fællesskab og ikke være med fagligt
3	At se mening med uddannelse	↔	At mangle mål og mening med uddannelse
4	At mestre skolen	↔	At miste overblikket og give op

RELATIONER

FORLÆNGESESSTRATEGIER		AFBRYDESESSTRATEGIER	
At få styrke via positive relationer til lærer/vejleder		At føle sig alene uden nogen relationer eller støtte fra lærer/vejleder	

- **Strategierne handler om den betydning, eleven tillægger at blive lagt mærke til og blive værdsat af en betydningsfuld voksen (en lærer, en vejleder).**
- International og national forskning peger på, at relationen til en lærer eller vejleder kan være afgørende for, om eleven vælger at 'hænge i eller tjekke ud'. Når elever oplever anerkendelse og (positiv) feedback fra en betydningsfuld 'voksen' (en lærer eller vejleder), er det en væsentlig forlængelsesfaktor, mens det omvendt bliver en afbrydelsesstrategi, når behovet ikke opleves imødekommet. (Mariager-Anderson et al., 2020 s. 12).

STRATEGIPAR 1 RELATIONER

CITATER

- 10 ud af de 15 interviewede elever fortæller, at de finder støtte i deres vejleder eller lærer, og de beskriver på forskellig vis, hvordan positive relationer til lærere og/eller vejleder har stor betydning for deres skolegang
- Elev FS1: ***‘Lærerne siger til mig ‘Wow’ jeg kan virkelig se en forskel!’ Bare den sætning, den gør dig glad, så du bliver mere motiveret. Så tænker man ikke så dårligt om sig selv! Bare den ros og det klap på skulderen, det hjælper dig, og det former dig til den, du er længere henne i processen’*** (Amad, 22 år).
- Elev AS1: ***‘[Jeg føler] vrede, skuffelse. Ikke ordentligt samarbejde mellem lærerne, klasse miljøet, stemningen. Tænker, det er for dårligt! Vil ikke fortsætte efter dansk er overstået. Der er to måneder tilbage. Det var meningen jeg skulle fortsætte med matematik, men jeg vil gerne ud og se andre skoler’*** (Tine, 25 år).

FÆLLESSKABET

FORLÆNGESESSTRATEGIER		AFBRYDESESSTRATEGIER
At høre til og være en del af et klassefællesskab	↔	At føle sig uden for klassens fællesskab og ikke være med fagligt

- **Strategierne har fokus på betydningen af den enkelte elevs oplevelse af tilhørsforhold til sin klasse og fællesskabet heri.**
- Forskning i processer før, under og efter, at unge dropper ud af en ungdomsuddannelse, peger på, at institutionens tilrettelæggelse af undervisningen, de institutionelle strukturer og det generelle læringsmiljø har stor betydning for udviklingen af faglige kompetencer, uanset hvilken uddannelse den unge er i færd med ((Riviére 2009, Tinto 1993/2012).

STRATEGIPAR 2 FÆLLESSKABET

CITATER

- 12 ud af de 15 interviewede elever italesætter problematikker omhandlende betydningen af klassens rum og fællesskab. Oplevelse af tilhørsforhold har stor betydning for trivsel og motivation.
- Elev FS 2: '*Her på skolen kan jeg være den, jeg er. [...] Det er også fordi der er god stemning i klassen. Det VUC, jeg gik på (tidligere), det var en værre lorteklasse; der kunne jeg kun tale med én, og der var noget mobberi. Det er der heller ikke i denne klasse*' (Antonio, 22 år).
- Elev, AS 2: '*Vi gør bare tingene forskelligt! Der er ikke ordentligt samarbejde mellem lærerne, klasse miljøet, stemningen. Der er så mange negative tanker hele tiden. Folk er her bare for at være her! Jeg føler mig nogle gange udenfor. Jeg har været irriteret over, at undervisningen er blevet ødelagt af de andre på holdet. Jeg vil rigtig gerne fortsætte, men jeg synes virkelig, de andre skal tage sig sammen!'* (Tine, 24 år).

MÅL & MENING MED UDDANNELSE

FORLÆNGESESSTRATEGIER		AFBRYDELSESSTRATEGIER
At se mening med uddannelse	↔	At mangle mål og mening med uddannelse

- **Strategierne handler om at kunne se mening med det, man er i gang med, dvs. formålet med at gå på uddannelsen.**
- Mange elever beskriver, at en uddannelse er nødvendig for at få et godt job. Målet er et job. Uddannelsen er 'vejen derhen'. Når elevens vaklen peger mod afbrydelse, har det ofte at gøre med at føle sig placeret på uddannelsen af andre, eller fordi man ikke har andre alternativer.
- Meget forskning peger på, at motivationen for deltagelse fx i uddannelse falder, hvis man føler sig styret eller kontrolleret udefra, mens motivationen omvendt stiger, når man oplever at se mål og mening med sine handlinger (Ryan & Deci 2017).

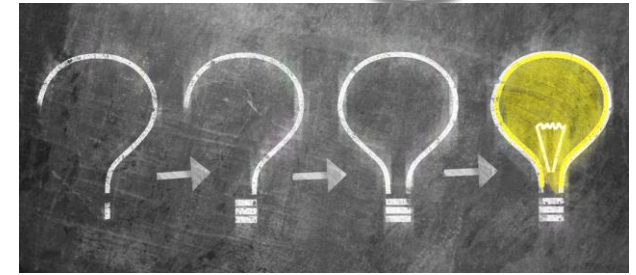
STRATEGIPAR 3 MENING/MÅL MED UDDANNELSE

CITATER

- 10 ud af 15 elever giver udtryk for en vaklen, der kan forklares inden for dette strategipar. Deres motivation ikke er selve uddannelsen, men snarere det mere langsigtede mål om at få et godt arbejdsliv.
- Elev FS 3: *'Mit mål er at fuldføre 9. kl. [...] Jeg tænker på, at jeg gerne vil forbedre mine karakterer, for lige nu er der ingen døre, der er åbne. Men lige nu er jeg på vej. Jeg ved, at efter fire uger, så er der nogle døre, der er åbne. Og det er det, jeg vil have. Det er det, jeg vil have i mit liv.'* (Nikolaj, 18 år)
- Når vippen peger mod afbrydelse, giver eleverne udtryk for, at uddannelsen ikke er noget, de selv har valgt. Elev AS 3: *'Jeg ved det ærligt talt ikke [hvorfor jeg går på uddannelsen]. Nogle gange er det måske bare for at fylde tid ud. Det sidste sted, jeg var, var jeg et halvt år. Jeg var der bare for at få pengene'* (Antonio, 22 år).

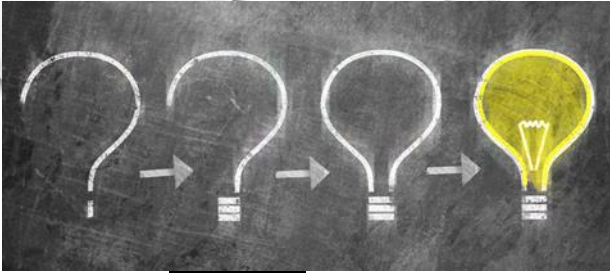

AT MESTRE SKOLEN

FORLÆNGESESSTRATEGIER	AFBRYDESESSTRATEGIER
At mestre skolen	At miste overblikket og give op

- **Vaklestrategierne FS4 og AS4 handler om at tro på sig selv og sin faglige formåen**
- Bandura (1982, 1997) kalder de antagelser, individet har om sig selv og sin formåen *self-efficacy*, og han beskriver, at det er tillært gennem social læring og erfaring. Individets evner er ikke statiske, men dynamiske og kan udvikles livslangt, hvis muligheder tilbydes.
- Man kan både have en høj grad af self-efficacy ('Jeg klarer det. Jeg er god nok!') og lav self-efficacy ('jeg duer ikke til det her'). Individer med høj self-efficacy tilskriver manglende succes, at de ikke har anstrengt sig nok, men individer med lav self-efficacy tilskriver den manglende succes, at de ikke har evnerne.
- Self-efficacy spiller en vigtig og undervurderet rolle i frafaldsforskning, fordi den har indflydelse på elevens opfattelse af egne muligheder, fastholdelse af interesser for uddannelsen og for udholdenhed.
- I projektet viste resultaterne også en sammenhæng mellem socialt tilhørsforhold, målorientering og den faglige self-efficacy (Mariager-Anderson et al., 2020 s. 11-12).

STRATEGIPAR 4

AT MESTRE SKOLEN VS. AT MISTE OVERBLIKKET

CITATER

- 9 ud af 15 elever giver udtryk for en vaklen, der kan forklares inden for dette strategipar, og de fortæller om episoder, hvor de har oplevet en ny og måske uventet faglig succes, og hvordan oplevelser af at kunne leve op til forventningerne, både faglige og sociale, er betydningsfulde,
- **Elev FS 4:** ***‘Det gik meget bedre end forventet. Jeg endte med at få et 7-tal. Det var fantastisk! Jeg vil også gerne op i matematik, men jeg har sagt, at hvis det er muligt, vil jeg gerne op, når jeg har mere styr på det.’*** (Amad, 22 år). En anden elev siger: ***‘Jeg er blevet mere positiv over for uddannelsen, fordi jeg er glad for undervisningen. Jeg tænker over, hvad jeg har lært, og jeg tænker over, hvorfor jeg ikke har lært det før?’*** (Nikolaj, 18 år)

Omvendt:

- **Elev As 4:** ***‘Jeg skal have hjælp. Jeg har faktisk en gammel lærer fra specialklassen. Hun har hjulpet mig lige siden. Matematik er et hadefag. Det irriterer mig. Jeg kan ikke forstå det. Jeg er usikker på, om jeg kan klare det.’*** (Amin, 21 år).
- Når det faglige er svært, er der en del elever, der giver udtryk for at tvivle på sig selv og på, om de er gode nok, og om de hører til på skolen: ***‘Jeg har det måske lidt svært, hvis man sådan selv skal klare det. Jeg ved ikke hvorfor, men jeg bliver i tvivl, om jeg gør det rigtige. Hvis man kunne tage en uddannelse, hvor der ikke var ligeså meget skole ...’*** (Amin, 21 år)

OG HVAD KAN DENNE VIDEN SÅ BIDRAGE TIL?

- Et perspektiv til at få øje på de forskellige og ofte modstridende faktorer, som kan have indflydelse på de unges beslutning.
- Vaglebegrebet kan bidrage til at
 - fokusere på processen og ikke den endelige beslutning om at 'hænge i eller tjekke ud'
 - belyse processens kompleksitet
- At se og forsøge at begribe elevers vakleprocesser kan være en måde, hvorpå både elever og lærere/vejledere kan blive klogere på processen,
 - på hvordan den enkelte elev navigerer og håndterer sin skolegang
 - på, hvordan skole/lærerteam/vejlederteam kan støtte netop disse elever i deres uddannelses- og afklaringsforløb
- At det er helt normalt og helt ok at tvivle og vakle i sine valg
- <https://www.uddannelsesbladet.dk/debat/2021/at-vakle-mellem-at-haenge-i-eller-tjekke-ud/>

TO METODER

Gruppesamtale

En gruppe unge (5-6) samles med vejleder (og evt lærer) om et fælles emne to-tre gange

Formål

At få eleverne til at indse, at de ikke er alene
At lære at lytte til hinanden
At vejleder (og lærer) har mulighed for at støtte op om elevernes individuelle og kollektive behov

Fokus på målorientering og hvordan man når et mål

En elev har samtaler med vejleder hver uge over en længere periode

Formål

At den enkelte får metoder til at overskue langsigtede mål
At den enkelte får øje på egne styrker og succeser

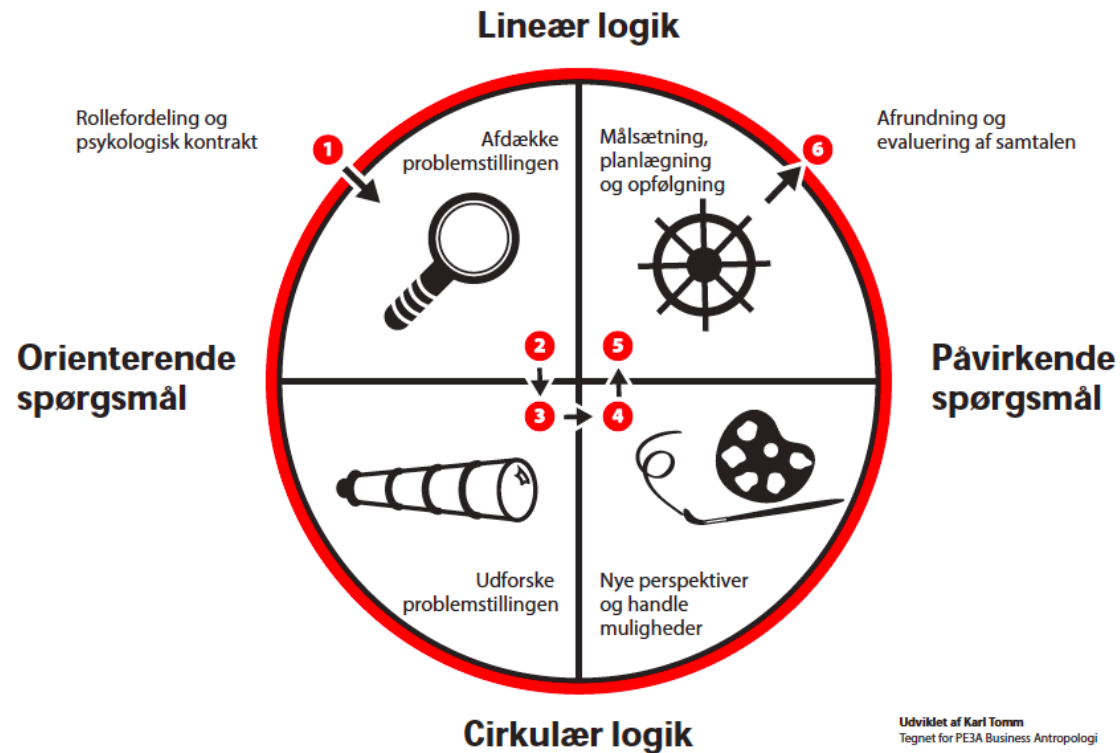
EN GRUPPESAMTALE

I bløde stole på vejlederkontoret sidder seks unge, der for nyligt er startet på handelsskolens grundforløb 2 (GF2). De er blevet indkaldt til en gruppesamtale, som alle andre GF2'ere på skolen. Klasselæreren og klassens vejleder er også til stede. Vejlederen styrer mødet. Klasselæreren lytter. Vejlederen byder velkommen og fortæller, at dagens tema er det at være ny i en klasse. Hun gør rede for de faste spilleregler. Man skiftes til at fortælle om en oplevelse, man har haft med at komme ind i en ny gruppe – enten på skolen eller i andre sammenhænge. De andre kommenterer på skift ud fra nogle kort, der ligger på bordet.

Hun, der sidder til højre for fortælleren, starter med at læse op fra sit kort: "Det kender jeg fra mig selv ..." – og hun fortsætter med sin egen erfaring. Den næste elev har et kort, hvor der står "Det er sejt at ...". Hun fuldender selv sætningen "*... du turde fortælle lige med det samme, at ...*". Den tredje elev har et kort, hvor sætningen starter: "Da jeg hørte dig fortælle, kom jeg til at tænke på ..." – og således fortsætter samtalen, indtil den næste elev får ordet. (Frit efter en gruppesamtale på en af de deltagende erhvervsskoler i projektet At blive på sporet (Mariager-Anderson m.fl. 2020).

KARL TOMM'S SPØRGSMÅLSTYPER (SOM VEJLEDERKORTENE ER INSPIRERET AF)

INSPIRATION TIL SPØRGSMÅL

Spørgsmålstyper	Til kolleger	Til elever i gruppesamtale
Lineære	Hvem var involveret? Hvornår opstår udfordringen? Hvad er de bedste erfaringer, du har?	Hvornår har du det, som du fortæller? Hvad er de bedste erfaringer, du har? Sejt, at du turde fortælle, hvordan du har det, når...
Cirkulære	Hvad ville andre fortælle om dine udfordringer? Hvad er den mest positive effekt, når det lykkes for dig?	Hvad ville din bedste ven fortælle om dine udfordringer? Jeg kender det fra mig selv, når ...
Refleksive	Lad os forestille os, du er i stand til at håndtere situationen, hvad vil så kendetegne den? Beskriv situationen, så konkret som muligt. Hvad gør du? Hvad gør andre?	Hvad ville være det bedste, der kunne ske?
Handlings- afklarende	Hvilke muligheder, du har skitseret, tror du mest på? Hvornår skal du have gjort noget ved udfordringen? Hvem skal hjælpe dig med at holde fast?	Hvad skal der til, før det bedste sker? Hvem skal hjælpe til at holde fast?

EKSEMPEL: INDSATS MED FOKUS PÅ MÅLORIENTERING (INDIVIDUEL)

INDSATSENS TRE HOVEDELEMENTER:

FEED-UP

FEED-FORWARD

FEEDBACK

'Jeg er glad for lærerne, men grunden til, at jeg specifikt nævner NN er, at hun er skyld i, jeg er her. Uden NN ville jeg ikke være, den jeg er. Det tror jeg ikke'. (Amad, 22 år).

HVILKE **STYRKER** VIL JEG FÅ BRUG FOR?

- SELVKONTROL
- ENERGI OG GEJST
- VEDHOLDENHED
- SOCIAL INTELLIGENS
- TAKNEMMELIGHED
- OPTIMISME OG HÅB
- NYSGERRIGHED

HVILKE SMÅ **SKUB** VIL JEG FÅ BRUG FOR?

- * ROLLEMODELLER
- * SELVINDSIGT OG REFLEKSION
- * MOD TIL AT FEJLE
- * ANERKENDELSE FOR HANDLING
- * FOKUS PÅ NÆSTE, BEDSTE SKRIDT
- * SUCCESOPLEVELSER
- * ÆNDRING AF VANER

REFLEKSION

Del dine overvejelser med sidemanden:

Hvilke særlige indsigter tager du med dig fra dagens oplæg?

- ✓ I forhold til min egen praksis kom jeg særligt til at tænke på...
- ✓ Jeg får lyst til at...
- ✓ Det er vigtigt at huske...

Spørgsmål og kommentarer – ordet er frit

MANGE TAK

Skriv gerne til min kollega, Kristine Mariager-Anderson eller mig, hvis du har spørgsmål eller andet, du gerne vil drøfte☺

Susanne Gottlieb
Susango3105@gmail.com

Kristina Mariager-Anderson
kma@edu.au.dk

ARTIKLER FRA PROJEKTET

Gottlieb, S., & Wahlgren, B. (2018). At Blive På Sporet. *Uddannelsesbladet*, 3, 34-36 <https://www.uddannelsesbladet.dk/debat/2021/at-vakle-mellem-at-haenge-i-eller-tjekke-ud/>

Gottlieb, S & Sørensen, D: (2018) *Når forskningscirkler skaber kompetenceløft i og omkring skolens praksis*. I Bogen Tæt På Kompetenceudvikling, Munksgaard.

Mariager-Anderson, K. (2020). De unges tvivl skal normaliseres og legaliseres. I Magasinet *Vejlederforum*, Sommer 2020

Mariager-Anderson, K., Gottlieb, S., Wahlgren, B. & Aarkrog, V. (2020). At blive på sporet. Nye perspektiver og bæredygtige løsninger på uddannelsesfrafald for unge voksne, Aarhus Universitet.

Mariager-Anderson, K., Gottlieb, S., Wahlgren, B., Aarkrog, V. (2021 - submitted). At vakle mellem at hænge i eller tjekke ud – unges valgprocesser i FGU. *Uddannelsesbladet*. April

Wahlgren, B., Aarkrog, V., Mariager-Anderson, K., Gottlieb, S., & Larsen, C. H. (2018). Unge voksnes beslutningsprocesser i relation til frafald: en empirisk undersøgelse blandt unge voksne i erhvervs- og almen voksenuddannelse. *Nordic Journal Of Vocational Education And Training*, 8(1), 98-113.

Wahlgren, B. & Aarkrog, V. (2018). Forskningscirkler som aktionsforskning. Mødet mellem forskningsbaseret og praksisbaseret viden. I *review*.

Aarkrog, V., Wahlgren, B., Larsen, C. H., Mariager-Anderson, K., & Gottlieb, S. (2018). Decision-making Processes Among Potential Dropouts In Vocational Education and Training and

Mariager-Anderson, K., Gottlieb, S., Wahlgren, B. & Aarkrog, V. (2021). The complexity of student persistence in a Nordic context. *Journal of British Guidance and Counselling*

Mariager-Anderson, K. & Thomsen R. (2021) Group guidance and counseling as retention strategy and drop-out prevention – the untapped potentials of group guidance in upper secondary education. *Journal of British Guidance and Counselling*

REFERENCER

- Bandura, A. (1995). Self-efficacy In Changing Societies. Cambridge: Cambridge University Press.
- Deci, E., & Ryan, R. (2000). The "What" And "Why" Of Goal Pursuit: Human Needs And The Self-determination Of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Gati, I., Landman, S., Davidovitch, S., Asulin-peretz, L. Og Gedassi, R. (2010): From Career Decision-making Styles To Career Decision-making Profiles: A Multidimensional Approach, *Journal Of Vocational Behavior*, 76, 277-291.
- Harren, V.A (1979): A Model Of Career Decision Making For College Students, *Journal Of Vocational Behavior*, 14, 119-113.
- Lessard A., Butler-kisber L., Fortin L., Marcotte D., Potvin P., Royer É. (2007). Shades Of Disengagement: High School Dropouts Speak Out. *Social Psychology Of Education*, 11, 25-42.
- Mann, L., Burnett, P., Radford, M. Og Ford, S. (1997): The Melbourne Decision Making Questionnaire: An Instrument For Measuring Patterns For Coping With Decisional Conflict, *Journal Of Behavioral Decision Making*, 10, 1-19.
- Mann, L. Og Janis, I.L. (1977): *Decision Making: A Psychological Analysis Of Conflict, Choice And Commitment*, New York: The Free Press.
- Ryan, R., & Deci, E. (2000). Intrinsic And Extrinsic Motivations: Classic Definitions And New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Ryan, R., & Deci, E. (2017). *Self-determination Theory. Basic Psychological Needs In Motivation, Development, And Wellness*. New York: The Guilford Press
- Sampson, J. (2016). A Cognitive Information Processing Theory for Career Choices: Challenges and Opportunities for Integrating Theory, Research, and Practice. In: Sampson, J.P., E. Bullock-Yowell, V. C. Dozier, D. S. Osborn, & J. G. Lenz (Eds.), Integrating theory, research, and practice in vocational psychology: Current status and future directions. Tallahassee, FL: Florida State University. <http://doi.org/10.17125/svp2016.ch5>
- Scott, S.G. & Bruce, R. (1995): Decision-making Style: The Development And Assessment Of A New Measure, *Educational And Psychological Measurement*, 55 (5), 818-831.

